



'Boombaby's'

Auteur(s):

DNB

*Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Bouke Buitenkamp en Maarten van Rooij van de Nederlandsche Bank***Verschenen in:**

ESB, 86e jaargang, nr. 4303, pagina 315, 6 april 2001

Rubriek:

DNB-indicator

Trefwoord(en):

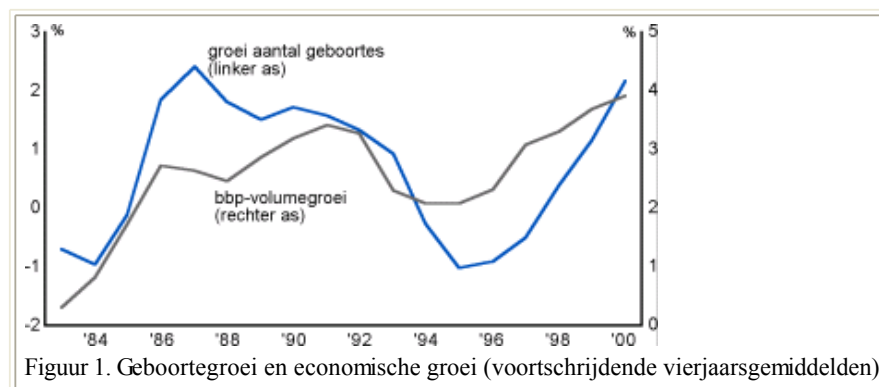
conjunctuur

Onder invloed van de economische voorspoed ('boom') is in Nederland sprake van een kleine geboortegolf. Wat voor effect heeft dat op zijn beurt op de groei?

Het CBS berichtte vorige maand dat de zestien-miljoenste inwoner in Nederland is geboren. In ruim tien jaar is het inwoneraantal daarmee met een miljoen toegenomen. Voor ruim de helft wordt deze stijging veroorzaakt door een geboorte-overschot en voor minder dan de helft door een migratie-overschot. Het aantal geboorten is vorig jaar met 207.000 voor het eerst sinds 1972 boven de 200.000 uitgekomen en hier en daar wordt al gesproken over een kleine geboortegolf.

Economische groei leidt tot meer baby's ...

Het CBS brengt de geboortegolf in verband met de gunstige economische omstandigheden in Nederland. Het idee is dat de voorspoed het vertrouwen van consumenten schraagt. Men acht het een gunstige tijd om grote uitgaven, die voor het opvoeden van een kind zonder meer verwacht kunnen worden, te doen. De stijgende beschikbare inkomens en de krapte op de arbeidsmarkt stellen mensen bovendien in de gelegenheid de afweging tussen arbeidsuren en vrije tijd ten gunste van de laatste te herzien. [figuur 1](#) suggereert inderdaad het bestaan van een positief verband tussen economische groei en de toename van het aantal geboorten. Overigens spelen bij de ontwikkeling van de geboortecijfers ook demografische bewegingen een rol, in het bijzonder de groei van het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd. Dergelijke demografische bewegingen voltrekken zich evenwel zeer geleidelijk, zodat de jaar-op-jaar mutaties door andere factoren worden beïnvloed. Daarnaast spelen veel fundamentele overwegingen een rol. Door de opkomst van uitgebreide sociale zekerheidsstelsels na WO-II, speelt de gedachte dat kinderen nodig zijn als een vorm van pensioenvoorziening in de westerse wereld nauwelijks een rol meer. In armere landen speelt dit nog wel degelijk een rol, terwijl hogere kindersterfte aldaar betekent dat meer geboorten nodig zijn om ervoor te zorgen dat tegen de tijd dat de ouders hulpbehoevend zijn, er voldoende kinderen zijn om in de hulp te voorzien.



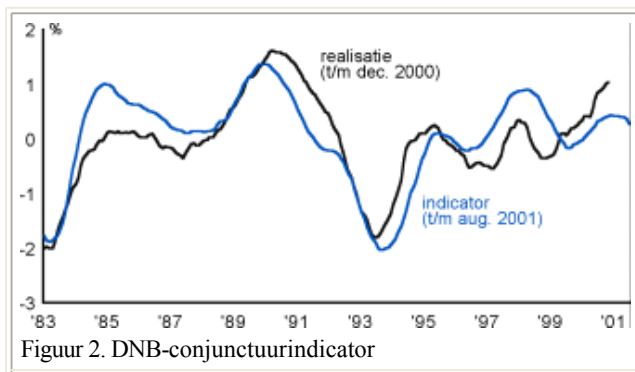
... baby's beïnvloeden de economische groei ...

Het tegengestelde effect van het aantal geboorten op de economische groei is niet eenduidig. Kinderen kosten geld en leiden derhalve tot extra bestedingen. Berekeningen van het CBS geven aan dat gezinnen jaarlijks gemiddeld zeventienduizend gulden per kind uitgeven¹. Het is op voorhand evenwel niet duidelijk in hoeverre er sprake is van substitutie van bestedingen of een verandering in het spaargedrag. Omdat ouders doorgaans minder gaan werken, daalt het arbeidsaanbod waardoor het groeipotentieel lager uitkomt. Een geboortegolf nu zal op langere termijn (na twintig à vijfentwintig jaar) evenwel bijdragen aan een hoger arbeidspotentieel dan zonder de toename in geboorten het geval zou zijn geweest. Hoewel het om beperkte aantallen gaat, draagt de geboortegolf op die manier ook een steentje bij aan het vergroten van het draagvlak voor de kosten van de vergrijzing. Zo draagt op korte termijn het krijgen van kinderen ook in de zogenaamde rijke westerse landen toch weer bij aan de ouderdagsvoorziening.

... en vergroten arbeidsmarktproblematiek

Op kortere termijn leidt de toename van het aantal geboorten tot een vergroting van de huidige arbeidsmarktproblematiek. Zoals gesteld kiezen de ouders er bij de geboorte van een kind, in het algemeen voor minder uren te gaan werken. Daarnaast gaat de toename van het aantal geboorten gepaard met extra vraag naar zorg en kinderopvang en met een vertraging van vier jaar met een toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Dit zijn net de sectoren die nu reeds worden gekenmerkt door wachtlijsten en uitval. Met het oog op deze arbeidsproblematiek biedt een

conjuncturele vertraging, zoals de DNB-conjunctuurindicator momenteel voor de korte termijn aankondigt, ([figuur 2](#)) ook voordelen



Figuur 2. DNB-conjunctuurindicator

¹ Zie CBS, *Index*, april 1999, blz. 32.